

ACHTERGROND

Waar Giethoorn ligt? Dat hangt er maar van af waar Google Maps het speldje plaatst

Dagjesmensen in Giethoorn. — FOTO VINCENT JANNINK/ANP

Navigatie-apps Heel wat partijen hebben er belang bij hoe appgebruikers navigeren, van lokale bewoners tot horeca-exploitanten. Dat maakt het interessant om Google Maps te beïnvloeden, zoals inwoners van onder meer Zandvoort en Giethoorn zagen.

Dorine Booij

5 augustus 2025 om 20:08 Leestijd 3 minuten

Waar ligt Giethoorn? Die ogenschijnlijk simpele vraag kwam afgelopen weekend onder vuur te liggen. Tik je de toeristische bestemming in op Google Maps, dan geeft de kaart nu het midden van het dorp aan met een locatiespeld op een drukke straat in het centrum. Lang lag dat speldje in het noordelijke deel van het zes kilometer lange dorp.

Horeca, botenverhuurders en hotels in het noorden zijn niet blij met die verandering. Achttien ondernemers stuurden deze zomer een brandbrief aan de gemeente om hun verloren klandizie. „Van de ene op de andere dag verhuurde ik geen boot meer”, klaagde een bootverhuurder zondag tegen RTV Oost.

De gemeente Steenwijkerland had Google Maps vorig jaar verzocht het speldje te verplaatsen. Het is het „feitelijke centrum”, zegt de gemeente in een reactie op de brandbrief. Voor het teruglopende toerisme dat de ondernemers ervaren wijst de gemeente naar andere factoren.

Giethoorn

© OpenStreetMap contributors

 Giethoorn volgens Google Maps

NRC 050825

Het is niet duidelijk waarom het speldje aanvankelijk in Giethoorn-Noord stond. Vaak wordt zoiets algoritmisch bepaald, zegt Jeffrey Benning, Google-expert van Geosquare, een partner voor Google Maps in de Benelux. Gebruikers en gemeenten dienen volgens hem regelmatig verzoeken in om de routebegeleiding naar specifieke locaties te veranderen. „Dan passen we bijvoorbeeld een stopplek van een camping aan, als reizigers daarvoor over een sloot moeten springen.”

Filetruc

Het locatiespeldje van een dorp is niet direct door gebruikers te manipuleren, zegt Benning. Andere data op de app zijn dat wel. Het eerste bekende geval daarvan was kunstenaar Simon

Weckert die in 2022 in Berlijn rondliep met een karretje vol smartphones, en daarmee Google Maps 'hackte': Berlijn kreeg filemeldingen in de binnenstad, zonder auto's.

In Nederland bleef die file-truc niet onopgemerkt. In Lissebroek en in Zandvoort sloten dit voorjaar lokale bewoners hun straten af op Google Maps door met meerdere buurtbewoners tegelijk in de app te melden dat de straten gestremd waren, zodat toeristen daar niet op zoek gingen naar een parkeerplek. Als er genoeg meldingen binnenkomen over dezelfde plek neemt Google Maps dat over.

Gemeentelijke misleiding

Volgens Benning laat het verhaal van Giethoorn met name zien hoeveel verschillende partijen belang hebben bij de manier waarop appgebruikers navigeren. Ook gemeenten hebben er belang bij om data op navigatieapps te beïnvloeden.

Vanaf 2027 zijn gemeenten volgens EU-regels verplicht verkeersinformatie over bijvoorbeeld wegbeperkingen en schoolzones door te geven aan navigatiediensten

Navigatie-apps stellen regelmatig omwegen voor als er een file is op de snelweg. Maar lokale wegen raken overbelast die daar niet voor zijn bedoeld. Vlaamse en Nederlandse verkeersministers uitten in 2019 hun zorgen om het toen toegenomen aantal verkeersslachtoffers, en wezen daarbij naar de sluiproutes. Ze gingen in gesprek met de 'navigatiemarkt'.

Sindsdien geven gemeenten steeds vaker verkeersinformatie door aan de navigatiediensten, over bijvoorbeeld wegbeperkingen of schoolzones. Onder nieuwe Europese regels in 2027, deel van een langetermijnplan om Europese Transportsysteem te stroomlijnen, wordt dat zelfs verplicht. Ook moeten navigatiediensten de informatie van de overheid dan voorrang geven boven andere data van de apps. De overgangsperiode voor die wetten is dit jaar al ingegaan.

Volgens Bunning stelt Google Maps de gemeentelijke data boven de *crowd data* die het bedrijf van gebruikers haalt, „maar natuurlijk alleen als die informatie klopt”.

In de praktijk zijn de data die gemeenten aanleveren ook lang niet altijd correct, volgens Benning. „Op sommige punten zijn *crowd data* veel accurater. Die geven heel snel veranderingen aan.” Bovendien kunnen gemeenten de app evengoed misleiden. Zo liet de gemeente van Barcelona vorig jaar een door het toerisme overvol geraakte buslijn verwijderen van de beschikbare routelijnen in de app.

In Nederland loog gemeente Súdwest-Fryslân vorig jaar door aan Google Maps te melden dat drie bruggen naar Sneek afgesloten waren, bij een proef met de autoluwe binnenstad. „Dat kon echt niet”, zegt Bunning. „Van gebruikers kun je misschien verwachten dat ze het proberen, maar van gemeenten zou je niet moeten verwachten dat die corrupte data leveren.”

Boerenverstand

Al kunnen de geautomatiseerde data op de app soms betrouwbaarder zijn dan wat de gemeente aanlevert, zegt Benning, als het aankomt op stadsplanning komt er nog manueel werk aan te pas. „In Wageningen hebben we op verzoek van de gemeente bijvoorbeeld alle parkeerplaatsen ‘ingetekend’, want met automatische data stonden die niet op de juiste plek. In de Maasduinen hebben we dat gedaan om het toerisme te spreiden.”

Overigens maken de algoritmes van Google Maps ook zonder enige manipulatie fouten. Reizigers moeten dan ook hun eigen „boerenverstand” blijven gebruiken, zegt Benning. De maximumsnelheden die wordt aangegeven in navigatie-apps kloppen regelmatig niet, bleek uit een steekproef van consultancybureau Key Point in 2021. In 2024 reden twee auto's in India in korte tijd na elkaar een onafgebouwde brug af: overlevenden vertelden dat ze de route op Google Maps volgden. Deze zomer had de app last van een grootschalige storing in Duitsland, België en Nederland en sloot daardoor onterecht grote delen van Duitse autosnelwegen voor enkele uren af.

Of het speldje van Giethoorn uiteindelijk is veranderd door menselijke ingrijpen, blijft onzeker. Ondernemers denken dat het door het gemeenteverzoek is veranderd, Benning denkt van niet. „Het verzoek in 2024 is veel te lang geleden, en op de nieuwe stopplek kun je niet parkeren - raar, als de gemeente die locatie zou hebben uitgekozen. Het zou net zo goed een algoritmische verbetering kunnen zijn.”